

Η θρησκευτική αγωγή στο σύγχρονο μαθησιακό περιβάλλον (Κωνσταντίνος Νικολαΐδης, Εκπαιδευτικός)

/ [Πεμπτούσια](#)

[Προηγούμενη Δημοσίευση: <http://bitly.com/1WbzaRm>]

1.4. Η θρησκευτική αγωγή σε ένα σύγχρονο και ευέλικτο μαθησιακό περιβάλλον, όπου γίνεται σεβαστή κάθε θρησκευτική και πολιτισμική πολυφωνία και ετερότητα και πραγματοποιείται ο δημιουργικός διάλογος μεταξύ των μαθητών

Στη σύγχρονη εποχή της πολυπολιτισμικότητας και της πολυθρησκευτικής πραγματικότητας, το σχολείο καλείται να γεφυρώσει και να διευκολύνει τη συνάντηση γηγενών και αλλοδαπών μαθητών. Σ' αυτό το διαμορφωμένο πλαίσιο, το θρησκευτικό μάθημα απαλλαγμένο από την παλαιά αντίληψη που το ήθελε στενά ομολογιακό, κατηχητικό και ηθοπλαστικό, μπορεί να εμπνέεται από τα μορφωτικά αγαθά της Ορθόδοξης Παράδοσης προσεγγίζοντας τη γνώση διαπολιτισμικά και διαθεματικά, κατορθώνοντας τη διασύνδεση των γνώσεων που προσφέρει με τα άλλα διδασκόμενα γνωστικά αντικείμενα. Η θεολογική προσέγγιση της ετερότητας είναι αυτή που μπορεί να εμπνεύσει έναν πολιτισμό του προσώπου, καθώς επίσης και να συνδέσει τα ανθρώπινα δικαιώματα με το ήθος της κοινωνίας και της ελευθερίας ενός άλλου κοινωνιοκεντρικού πολιτισμού [43].

Πηγή:donmartelli.com

Το μάθημα των Θρησκευτικών διευκολύνει από τη φύση του τις διαθεματικές και πρωτοπόρες προσεγγίσεις που θα νοηματοδοτήσουν για κάθε μαθητή και για κάθε μαθήτριά εκ νέου το μάθημα με το να το κάνουν πιο ενδιαφέρον και ελκυστικό, εγκαινιάζοντας μια νέα κατάσταση στην εκπαίδευση. Ο δάσκαλος του Δημοτικού σχολείου, έχοντας κατά νου πως η ηθική και πνευματική ανάπτυξη των μαθητών του έχει άμεση σχέση με την εκπαίδευσή τους, οφείλει να υιοθετήσει καινοτόμες δράσεις και στρατηγικές, να χρησιμοποιήσει τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας, τις ομαδικές εργασίες και τις βιωματικές μεθόδους διαμορφώνοντας ατμόσφαιρα ισονομίας μέσα στην τάξη και υπηρετώντας μια ανθρωποκεντρική παιδεία^[44].

Το μάθημα των Θρησκευτικών, στο σύγχρονο Δημοτικό σχολείο, ενταγμένο στο ευρύτερο πλαίσιο και στους προσανατολισμούς της δημόσιας εκπαίδευσης αποκτά πλέον έναν πλουραλιστικό και ανεκτικό ως προς τις άλλες χριστιανικές ομολογίες αλλά και τις άλλες θρησκείες, χαρακτήρα. Στο πλαίσιο της διαθεματικής και διεπιστημονικής προσέγγισης, το μάθημα των Θρησκευτικών διαλεγόμενο με τα άλλα μαθήματα, δίνει την αφορμή και τη δυνατότητα σε διδάσκοντες και διδασκόμενους να υλοποιήσουν προγράμματα καινοτόμων δράσεων - για παράδειγμα πολιτιστικά- με στόχο τη διαμόρφωση στάσεων και αξιών και την υπέρβαση προκαταλήψεων, στερεοτύπων και διακρίσεων^[45].

Άλλωστε σκοπός της διδασκαλίας του μαθήματος των Θρησκευτικών, όπως αναφέρεται στο Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγράμματος Σπουδών, είναι η διαμόρφωση ελεύθερων και υπεύθυνων πολιτών. Ειδικότερα- μεταξύ άλλων- γίνεται αναφορά στη συμβολή του ΜτΘ στην ανάπτυξη θρησκευτικής συνείδησης, στην προβολή της ορθόδοξης πνευματικότητας ως ατομικού και συλλογικού βιώματος, στην παροχή ευκαιριών στους μαθητές για θρησκευτικό προβληματισμό, στην κατανόηση της θρησκείας ως παράγοντα που συντελεί στην ανάπτυξη του πολιτισμού και της πνευματικής ζωής και στην ανάπτυξη ανεξάρτητης σκέψης και ελεύθερης έκφρασης. Επίσης στους ειδικούς σκοπούς της διδασκαλίας του ΜτΘ στο Δημοτικό σχολείο, όπως αυτοί καταγράφονται στο Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών των Θρησκευτικών, αναφέρεται -μεταξύ άλλων- ότι με τη διδασκαλία του μαθήματος επιδιώκεται να γνωρίσουν οι μαθητές και να ανακαλύψουν τη σημασία και την επικαιρότητα του Ευαγγελίου για την προσωπική και κοινωνική ζωή και τον πολιτισμό, να καλλιεργήσουν πνεύμα έμπρακτης αλληλεγγύης, ειρήνης και δικαιοσύνης, σεβασμού της θρησκευτικής ιδιαιτερότητας και συνύπαρξης με το «διαφορετικό», καθώς και να εκτιμήσουν την ανάγκη σεβασμού τόσο της πολιτισμικής κληρονομιάς του τόπου μας και γενικότερα της ανθρωπότητας^[46].

Η σύγχρονη κοινωνική και εκπαιδευτική πραγματικότητα, που χαρακτηρίζεται από έντονα πολυπολιτισμικά χαρακτηριστικά και διαμορφώνεται με φόντο την παγκοσμιοποίηση και τη πρόοδο που σημειώνεται στην κοινωνία της πληροφόρησης, υπαγορεύει την ανάγκη για μια σύγχρονη σχολική θρησκευτική αγωγή. Μια πιο ευέλικτη θρησκευτική αγωγή που θ' ανταποκριθεί στις νέες προκλήσεις, που θ' αποκλείσει κάθε ιδεολογική προκατάληψη και μονομέρεια και που θα βοηθήσει τους μαθητές ν' αποκτήσουν πλήρη εικόνα του πλούσιου μορφωτικού και πολιτισμικού δυναμικού που ενυπάρχει τόσο στην επικρατούσα θρησκευτική παράδοση της Ελλάδας, όσο και σε όλες τις μεγάλες θρησκείες του κόσμου^[47].

Για τη φυσιογνωμία και το χαρακτήρα του μαθήματος των Θρησκευτικών, ο Στ. Γιαγκάζογλου σημειώνει : *«Το θρησκευτικό μάθημα, σύμφωνα με τον ισχύοντα νόμο για την εκπαίδευση (1566/85) διδάσκει υποχρεωτικά, έστω και διευρυμένα και με ανοικτούς ορίζοντες, την ορθόδοξη χριστιανική πίστη της Εκκλησίας, επομένως για πολλούς έχει κατηχητικό χαρακτήρα, είναι μονοφωνικό ως εκ της φύσεώς του και, συνεπώς, δεν ανταποκρίνεται στην ανάγκη μιας ελεύθερης πλουραλιστικής δημοκρατικής κοινωνίας. Ασφαλώς, οι υποστηρικτές μιας τέτοιας άποψης δεν είναι βέβαιο αν γνωρίζουν ή, τέλος πάντων, ενδιαφέρονται για τους νέους σκοπούς του μαθήματος, για μια πορεία σημαντικών αλλαγών και εξέλιξης του στα τελευταία 20-30 έτη, πέρα από την κατηχητική και ομολογιακή μονοφωνία [48]»*. Στη διαμόρφωση και λειτουργία ενός ανοικτού και πολυπολιτισμικού σχολείου η Ορθοδοξία καλείται να παίξει καθοριστικό ρόλο, καθώς όπως επίσης επισημαίνει ο Στ. Γιαγκάζογλου *« η Ορθοδοξία πρέπει να προχωρήσει πιο πέρα από την νεωτερικότητα και να αποδεχτεί τον πλουραλισμό και την ετερότητα των άλλων κατά τέτοιο τρόπο, ώστε ταυτόχρονα να μην υποτιμά, συμβιβάζει, πολύ δε περισσότερο εγκαταλείπει την ορθόδοξη αυτοσυνειδησία και ετερότητα[49]»*.

[Συνεχίζεται]

[43] Σ. Γιαγκάζογλου, *Ο διάλογος θεολογίας και πολιτισμού βασική συνιστώσα της σύγχρονης θρησκευτικής αγωγής και παιδείας*, στο διαδικτυακό τόπο www.rischools.gr/lessons/.../dialogos_theologias_politismou.doc (ημερομηνία ανάκτησης 10/8/2012) σσ. 19-28.

[44] Μ. Κουκουνάρας-Λιάγκης *« Διαπολιτισμική Θρησκευτική Αγωγή στο Ελληνικό Σχολείο»*, *Σύναξη Ιούλιος-Σεπτέμβριος* (2010), σσ.37-49.

[45] Στ. Γιαγκάζογλου, *«Τα Θρησκευτικά και το ζήτημα της απαλλαγής - Δυνατότητες και προϋποθέσεις για μία εναλλακτική προσέγγιση του θρησκευτικού*

μαθήματος», στο διαδικτυακό τόπο
http://www.pischools.gr/content/index.php?lesson_id=2&ep=26 (ημερομηνία
ανάκτησης: 10-10-12).

[46] «Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών (Δ.Ε.Π.Π.Σ) και Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών (Α.Π.Σ) Δημοτικού-Γυμνασίου» στο ΦΕΚ., τεύχος Β΄, αρ. φύλλου 303/13-3-03, Παράρτημα, τομ. Α΄, εκδ. Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Μάιος 2003.

[47] Περσελής Εμμ., « Πολιτισμική ετερότητα και σχολική θρησκευτική αγωγή στην Ευρώπη και ιδιαίτερα στην Ελλάδα», στο διαδικτυακό τόπο http://www.kairosnet.gr/joomla/index.php?option=com_content&view=article&id=94 (ημερομηνία ανάκτησης: 12-4-2013).

[48] Στ. Γιαγκάζογλου, «Το θρησκευτικό μάθημα μεταξύ Παράδοσης και Εκσυγχρονισμού. Προς μία νέα και διευρυμένη θεώρηση της φυσιογνωμίας του μαθήματος των Θρησκευτικών στο ελληνικό δημόσιο σχολείο», στο διαδικτυακό τόπο <http://theologoikritis.sch.gr/docs/arthrografia/giagazoglou.doc> (ημερομηνία ανάκτησης: 7-10-12).

[49] Στ. Γιαγκάζογλου, «Σχεδιάζοντας εκπαιδευτική πολιτική για μια πλουραλιστική κοινωνία ή μαθαίνοντας τα παιδιά μας να ζουν με τους άλλους», Στρόγγυλη Τράπεζα, στο συλλ. τόμο *Πολυπολιτισμικότητα και Εκπαίδευση στον καιρό της Παγκοσμιοποίησης, Πρακτικά Συνεδρίου Αθήνα 28-29 Ιανουαρίου 2005, Γραφείο Νεότητας Ι. Αρχιεπισκοπής Αθηνών και Παιδαγωγικό Ινστιτούτο*, έκδ. Γραφείου - Ιδρύματος Νεότητας Ι. Αρχιεπισκοπής Αθηνών, Αθήνα 2007, Αθήνα 2007, σελ. 173.